

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2782/2019
23.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог ББ, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1843/18 од 01.04.2019. године, у седници одржаној 23.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1843/18 од 01.04.2019. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 626/18 од 27.04.2018. године у усвајајућем делу.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 159.055,80 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 626/18 од 27.04.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му исплати на име мање исплаћене зараде за децембар 2011. године износ од 10.826,64 динара са законском затезном каматом од 10.01.2012. године и од јануара 2012. са јуном 2012. године износе ближе описане у том делу изреке са затезном каматом од доспелости до исплате и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.940,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Захтев за исплату затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка од дана пресуђења до дана извршности пресуде је одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1843/18 од 01.04.2019. године, одбијена је жалба тужиоца, усвојена је жалба туженог и првостепена пресуда у усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима поступка преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев у целисти, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију на основу члана 404. ЗПП, због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу чл. 404. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да нема разлога за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној јер је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на основу уговора о раду од 01.06.2006. године, а радни однос му је престао 30.06.2013. године на основу споразума о престанку радног односа уз исплату накнаде у износу од 1.370.725,33 динара умањену за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање. Споразумом се тужени обавезао да ће тужиоцу исплати зараду за последњи месец у коме је радио и измирити све друге обавезе које су настале до дана престанка радног односа по члану 186. Закона о раду. Разлика зараде по стопи 15% која се примењује на основну зараду, минули рад, увећану зараду за ноћни рад, рад недељом и празником, те накнаду за топли оброк и регрес износи за спорни период 77.919,26 динара што са затезном каматом од 58.654,46 динара на дан вештачења 27.07.2016. године укупно износи 136.573,72 динара. Тужени је 21.05.2009. године донео Правилник о исплати премија у којем је наведено да премије нису стални део зараде запослених и да се исплаћују на основу посебне одлуке генералног директора. Овим Правилником тужени је настојао уредити питања везана за награђивање запослених који нису регулисана Колективним уговором са циљем да се у краткорочној и дугорочној перспективи достигне повећање нивоа мотивације запослених, успешности друштва и личне успешности запослених. Тужени је 2012. године донео опште стандарде – кварталне и годишње бонусе, инструменте краткорочне материјалне мотивације запослених на основу процене њиховог радног учинка. Упоређивањем износа обрачунате разлике зараде по стопи од 15% и износа обрачунатих и исплаћених премија утврђено је да су премије веће од обрачунате разлике зараде односно исплаћени бонуси и премије су већи од разлике зараде од 15% за спорни период. Тужиоцу је тужени у 2011. године на име годишњег бонуса исплатио нето 40.461,37 динара и на име кварталних бонуса нето 22.539,59 динара, а у 2012. години на име кварталних бонуса 23.779,24 динара и на име годишњег бонуса 44.916,20 динара. Зараду је тужиоцу тужени исплатио према уговору о раду и закљученим анексима и општим актима туженог који су важили за спорни период, тако да је тужиоцу вршио исплате према уговору о раду за послове које је обављао примењујући на припадајуће коефицијенте цене рада, вредност по коефицијенту 1, коју је утврђивао према одлукама о повећању зарада. Тужени није доносио одлуке о расподели добити у висини од 10% на зараде запослених из добити. Тужени је у периоду од 01.11.2009. до јануара 2013. године доносио појединачне одлуке о утврђивању вредности коефицијента 1 основне зараде. Утврђивање цене рада за коефицијент 1 основне зараде по наведеним одлукама вршено је на основу кретања индекса трошкова живота и потрошачких цена. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили су Социјални програм за ББ Чланом 9. овог програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања ББ изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од

15% у односу на месец који је претходио преузимању уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Тужени се по члану 10. обавезао да се реална вредност зарада запослених које су утврђене чланом 9. не смањује. Преузимање ББ извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџерима I и II групе исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године на основу Одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У наредном периоду па до 31.12.2012. године увећање од 15% није исплаћивано. На основу налаза вештака утврђена је висина разлике између зараде која је тужиоцу исплаћена и увећане зараде за 15% која би тужиоцу припала у траженом периоду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да социјални програм има карактер општег акта и да се непосредно примењује, што је и сам тужени првобитно признао испуњавајући га, па како тужени као послодавац у овако потписаном акту предвидео повећање зарада запослених једнократно и трајно, а своју обавезу није испунио, то је потраживање тужиоца основано, због чега је усвојио његов захтев.

Супротно, по оцени другостепеног суда социјални програм није непосредан и аутономан извор права за запослене већ само намеће обавезу купцу да у циљу реализације зацртаних циљева приватизације туженог ББ предузме одговарајуће мере да се усвојени циљеви током трајања споразума реализују под претњом могућег раскида закљученог купопродајног уговора у поступку приватизације. Због тога је преиначио првостепену пресуду и одбио захтев у целости.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Социјални програм за ББ закључен је на основу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ВВ акције компаније ББ које чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за ББ. Потписници овог акта су: у име Владе Републике Србије – Министарство рударства и енергетике Републике Србије, у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију у промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса ББ – председник Управног одбора и Генерални директор, репрезентативни синдикати код послодавца: Јединствена синдикална организација ББ и Јединствена синдикална организација ББ1, репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и гране: Самостални синдикат радника ГГ и Синдикат ДД.

Имајући у виду учеснике (потписнике), време његовог трајања (три године-до 31.12.2012. године), а нарочито садржину Програма (дефинисање делатности, котирање акција, преузимање акција, заштита радног односа, заштита економског и социјалног положаја запослених, стандард запослених, вишак запослених, проценат увећања зараде), Социјали програм се може уподобити Колективном уговору из члана 247. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05) у вези члана 240. Закона о раду, јер се њиме уређују права и обавезе из радног односа. По члану 256. истог закона, општи

и посебан Колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања Колективног уговора чланови удружења послодаваца-учесника Колективног уговора.

Без обзира на назив акта (погрешно обележавање не шкоди), овако закључени Социјални програм има карактер општег акта-Колективног уговора који је тужени првобитно признао испуњавајући га (а такво одређење дали су и његови потписници у члану 6. став 2.) и примењује се непосредно. Имајући у виду да је послодавац у овако потписаном акту предвидео повећање зарада запослених једнократно и трајно и да своју обавезу није испунио (осим за један месец), тужилац основано потражује исплату разлике у заради. Ово потраживање представља разлику између исплаћене зараде по анексима уговора о раду и зараде која би тужиоцу припала по закљученом Социјалном програму. Због тога је првостепени суд правилном применом материјалног права усвојио тужбени захтев.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу чл. 153, 154. и 165. став 2. ЗПП. Тужиоцу су досуђени трошкови на име састава тужбе од стране адвоката 6.000,00 динара, састав два поднеска у износу од по 6.000,00 динара, шест одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара, једно неодржано рочиште у износу од 4.500,00 динара, трошкови на име вештачења 7.300,00 динара, судска такса на тужбу 14.160,00 динара, судска такса на пресуду 4.980,00 динара, састав жалбе 12.000,00 динара, судске таксе на жалбу 5.016,00 динара, таксе на одлуку по жалби 5.016,00 динара, састав ревизије 18.000,00 динара, судске таксе на ревизију 10.033,52 динара и судске таксе ревизијску одлуку 15.050,28 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић